T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/836
KARAR NO : 2022/96
KARAR TR : 28/02/2022

ÖZET: Suç soruşturması sırasında, Kanuna uygun olarak yakalandıktan sonra hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verilen davacının, bu süre içinde 6458 sayılı Kanun uyarınca sınır dışı edilmek üzere idari gözetim altına alınmasının da haksız ve hukuka aykırı olduğunedenleriyle, uğradığı zararın tazmini istemine yönelik manevi tazminat istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : M...A
Vekili : Av. A.Y
Davalı : İstanbul Valiliği
Vekili : Av. M.U

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, geçici koruma kapsamında ülkemizde bulunan Suriye vatandaşı davacı hakkında, 29/12/2018 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Terör ve Örgütlü Suçlar Soruşturma BürosuncaDEAŞ terör örgütü ile iltisaklı olduğu şüphesiyle yirmi bir şüpheli ile birlikte başlatılan soruşturma sırasında, davacının İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliğininkararı doğrultusunda aynı gün yakalanarak gözaltına alındığını ve 04/01/2019 tarihinde dosyası İl Göç İdaresi Müdürlüğüne teslim edildiği halde, 16/01/2019 tarihine kadarKasımpaşa Polis Merkezinde tutulduğunu, 08/01/2019 tarihinde hakkındasınır dışı etme kararıalındığını, bu karara karşı Anayasa Mahkemesine yaptığı bireysel başvuru sonucunda Mahkemeceaile hayatına saygı hakkı nedeniyle sınır dışı işlemlerinin durdurulmasına karar verildiğini, 16/05/2019 tarihinde hakkında yürütülen soruşturma dosyasında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiğini, 17/05/2019 tarihli başvurusu üzerine, idari yükümlülük şartıyla idari gözetim kararının sonlandırılarak 19/06/2019 tarihinde salıverildiğini, sınır dışı etme kararının İstanbul 1. İdare Mahkemesince 27/06/2019 tarihinde iptaline karar verildiğini, davacının haksız ve hukuka aykırı idari eylem ve işlemler nedeniyletazminat talebini içeren dilekçesine davalı idare tarafından cevap verilmediğini, talebin zımnen reddedilmesi nedeniyle, 29/12/2018 - 16/01/2019 tarihleri arasında kanuna aykırı şekildeKasımpaşa Polis Merkezinde tutularak temel hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiğini, yakalanma ve gözaltı nedenlerinin, itiraz yolları ile yasal hakları konusunda bilgilendirilmesinin yapılmadığını, alınan idari gözetim kararı nedeniyle beş ay yirmi gün boyunca temel hak ve özgürlüklerinden mahrum bırakıldığını, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen 2018/218471 sayılı soruşturma dosyası nedeniyle sınır dışı etme kararı alındıysa dakovuşturmaya yer olmadığına dair verilenkarar ile İstanbul 1. İdare Mahkemesi tarafından verilen sınır dışı etme işleminin iptaline ilişkin kararla birlikte davacının hukuka aykırı şekilde tutulduğununteyid edilmiş olduğunu belirterek, gözaltı ve idari gözetim kararı olmaksızın Kasımpaşa Polis Merkezi Karakolunda çok kötü şartlarda tutulması, idari gözetim kararı nedeniyle beş ay yirmi gün suçlu muamelesi görmesi, yasal sürede idari gözetim kararı alınmaması, hukuki bir sebep ve karar olmadan özgürlüğünden yoksun bırakılması, yasal haklarının derhal bildirilmemesi, kötü ve yetersiz fiziksel koşullarda karakol nezarethane ve geri gönderme merkezinde tutulması, böylece davacının ve ailesinin ağır şekilde mağdur olması nedenleriyle davacının mağduriyetinin giderilerek, idarenin haksız ve hukuka aykırı işlemleri nedeniyle uğradığı zararlardan dolayı (fazlaya ilişkin talep ve hakları saklı kalmak kaydıyla)50.000 TL manevi tazminatın haksız idari gözetimin başlama tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faiziyle birlikte ödenmesiistemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Gaziantep 1. İdare Mahkemesi 21/08/2020 tarihli ve E.2020/652, K.2020/670 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın 6458 sayılı Yabancılar ve UluslararasıKorumaKanunu'nun57. maddesinde düzenlenen idari gözetim altına alınma işleminden kaynaklandığı ve aynı madde uyarınca idari gözetim kararlarının sulh ceza hakimince çözümlenmesinin gerektiği, hukuka uygunluk denetimi idari yargıya ait olmayan işlemin, hukuka aykırılığından kaynaklı tazminat isteminin idare mahkemelerince değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ve davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, davacı vekilinin istinaf başvurusu Gaziantep Bölge İdare

Mahkemesi Dördüncü İdari Dava Dairesinin 26/02/2021 tarihli ve E.2020/4965, K.2021/837 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

3. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4 . **Gaziantep 2. Sulh Ceza Hakimliği 15/06/2021 tarihli ve D.İş No.2021/6320 sayılı kararı**ile, Anayasa Mahkemesince, yabancıların tutulmalarının hukuka aykırılığının sulh ceza hakimliklerince tespit edilmesi kaydıyla idare mahkemelerinde tam yargı davası açmanın olanaklı olabileceğinin belirtildiği,bu nedenle davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, ayrıca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun *"Amaç"* başlığı altında düzenlenen 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye'ye girişleri, Türkiye'de kalışları ve Türkiye'den çıkışları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.";

6. *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun, yabancılarla ilgili iş ve işlemleri; sınırlarda, sınır kapılarında ya da Türkiye içinde yabancıların münferit koruma talepleri üzerine sağlanacak uluslararası korumayı, ayrılmaya zorlandıkları ülkeye geri dönemeyen ve kitlesel olarak Türkiye'ye gelen yabancılara acil olarak sağlanacak geçici korumayı kapsar.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalar ile özel kanunlardaki hükümler saklıdır."

7. *"Geçici koruma"* başlıklı 91. maddesi şöyledir:

" (1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

8. *"Sınır dışı etme"* başlıklı 52. maddesi şöyledir:

"Yabancılar, sınır dışı etme kararıyla, menşe ülkesine veya transit gideceği ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilebilir.";

9. *"Sınır dışı etme kararı"* başlıklı 53. maddesi şöyledir:

" (1) Sınır dışı etme kararı, Genel Müdürlüğün talimatı üzerine veya resen valiliklerce alınır.

(2) Karar, gerekçeleriyle birlikte hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancı, bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kendisi veya yasal temsilcisi, kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(3) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dışı etme kararına karşı, kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde idare mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvuran kişi, sınır dışı etme kararını veren makama da başvurusunu bildirir. Mahkemeye yapılan başvurular on beş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir. Yabancının rızası saklı kalmak kaydıyla, dava açma süresi içinde veya yargı yoluna başvurulması hâlindeyargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı sınır dışı edilmez.";

10. *"Sınır dışı etme kararı alınacaklar"* başlıklı 54. maddesi şöyledir:

"(1) Aşağıda sayılan yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınır:

a) 5237 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi kapsamında sınır dışı edilmesi gerektiği değerlendirilenler

b) Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar

c) Türkiye'ye giriş, vize ve ikamet izinleri için yapılan işlemlerde gerçek dışı bilgi ve sahte belge kullananlar

ç) Türkiye'de bulunduğu süre zarfında geçimini meşru olmayan yollardan sağlayanlar

d) Kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar

e) Vize veya vize muafiyeti süresini on günden fazla aşanlar veya vizesi iptal edilenler

f) İkamet izinleri iptal edilenler

g) İkamet izni bulunup da süresinin sona ermesinden itibaren kabul edilebilir gerekçesi olmadan ikamet izni süresini on günden fazla ihlal edenler

ğ) Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler

h) Türkiye'ye yasal giriş veya Türkiye'den yasal çıkış hükümlerini ihlal edenler ya da bu hükümleri ihlale teşebbüs edenler

ı) Hakkında Türkiye'ye giriş yasağı bulunmasına rağmen Türkiye'ye geldiği tespit edilenler

i) Uluslararası koruma başvurusu reddedilen, uluslararası korumadan hariçte tutulan, başvurusu kabul edilemez olarak değerlendirilen, başvurusunu geri çeken, başvurusu geri çekilmiş sayılan, uluslararası koruma statüleri sona eren veya iptal edilenlerden haklarında verilen son karardan sonra bu Kanunun diğer hükümlerine göre Türkiye'de kalma hakkı bulunmayanlar

j) İkamet izni uzatma başvuruları reddedilenlerden, on gün içinde Türkiye'den çıkış yapmayanlar

k) (Ek: 3/10/2016-KHK-676/36 md. ; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/31 md.) Uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından tanımlanan terör örgütleriyle ilişkili olduğu değerlendirilenler.

(2) (Değişik: 3/10/2016-KHK-676/36 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/31 md.) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentleri kapsamında oldukları değerlendirilen uluslararası koruma başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler hakkında uluslararası koruma işlemlerinin her aşamasında sınır dışı etme kararı alınabilir.";

11. *"Sınır dışı etmek üzere idari gözetim ve süresi"* başlıklı 57. maddesi şöyledir:

"(1) 54 üncü madde kapsamındaki yabancılar, kolluk tarafından yakalanmaları hâlinde, haklarında karar verilmek üzere derhâl valiliğe bildirilir. Bu kişilerden, sınır dışı etme kararı alınması gerektiği değerlendirilenler hakkında, sınır dışı etme kararı valilik tarafından alınır. Değerlendirme ve karar süresi kırk sekiz saati geçemez.

(2) (Değişik:6/12/2019-7196/77 md.) Hakkında sınır dışı etme kararı alınanlardan; kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınır ya da 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilir. Hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar, yakalamayı yapan kolluk birimince geri gönderme merkezlerine kırk sekiz saat içinde götürülür.

(3) Geri gönderme merkezlerindeki idari gözetim süresi altı ayı geçemez. Ancak bu süre, sınır dışı etme işlemlerinin yabancının iş birliği yapmaması veya ülkesiyle ilgili doğru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması hâlinde, en fazla altı ay daha uzatılabilir.

(4) (Değişik:6/12/2019-7196/77 md.) İdari gözetimin devamında zaruret olup olmadığı, valilik tarafından her ay düzenli olarak değerlendirilir. Gerek görüldüğünde, otuz günlük süre beklenmez. İdari gözetimin devamında zaruret görülmeyen yabancılar için idari gözetim derhâl sonlandırılır. Bu yabancılara, 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilir.

(5) İdari gözetim kararı, idari gözetim süresinin uzatılması ve her ay düzenli olarak yapılan değerlendirmelerin sonuçları, gerekçesiyle birlikte yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Aynı zamanda, idari gözetim altına alınan kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(6) İdari gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim kararına karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru idari gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine derhâl ulaştırılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. İdari gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine başvurabilir.

(7) İdari gözetim işlemine karşı yargı yoluna başvuranlardan, avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayanlara, talepleri hâlinde 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır.

(8) (Ek:6/12/2019-7196/77 md.) İdari gözetim altına alınan yabancıların uyruklarının tespit edilmesi amacıyla elektronik ve iletişim cihazları incelenebilir. İnceleme sonucunda elde edilen veriler bu amaç dışında kullanılmaz.";

12. *"İdari gözetime alternatif yükümlülükler"* başlıklı 57/A. maddesi şöyledir:

"(Ek:6/12/2019-7196/78 md.) (1) 57 nci maddenin ikinci fıkrasında sayılan yabancılara ya da idari gözetimi sonlandırılan yabancılara aşağıdaki idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilebilir:

a) Belirli adreste ikamet etme

b) Bildirimde bulunma

c) Aile temelli geri dönüş

ç) Geri dönüş danışmanlığı

d) Kamu yararına hizmetlerde gönüllülük esasıyla görev alma

e) Teminat

f) Elektronik izleme

(2) Yabancıya birinci fıkradaki yükümlülüklerden bir ya da birkaçının getirilmesi durumunda, bu süre yirmi dört ayı geçemez.

(3) 57nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında olup da idari gözetim altına alınmayan yabancılara bu maddenin birinci fıkrasında sayılan yükümlülüklerden birinin ya da birkaçının getirilmesi zorunludur.

(4) İdari gözetime alternatif yükümlülüklere tabi tutulduğu, yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına gerekçeleri ile birlikte tebliğ edilir. Hakkında idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilen yabancı, bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kendisi veya yasal temsilcisi, kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(5) Elektronik izleme yükümlülüğüne tabi tutulan yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı bu karara karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru yabancının tabi tutulduğu idari yükümlülüğü durdurmaz. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir.

(6) İdari gözetime alternatif yükümlülüklere uymayan yabancılar idari gözetim altına alınabilir.

(7) Yabancıya teminat yükümlülüğü getirilmesi ve yabancının teminat süresi içerisinde mücbir sebepler ve mahkeme sürecinin sona ermemesi halleri saklı kalmak kaydıyla Türkiye'den çıkmaması durumunda teminat Hazineye irat kaydedilir.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir.";

13. *"Geri gönderme merkezleri"* başlıklı 58. maddesi şöyledir:

" (1) İdari gözetime alınan yabancılar, geri gönderme merkezlerinde tutulurlar.

(2) Geri gönderme merkezleri Bakanlık tarafından işletilir. Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işlettirebilir.

(3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

14. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat İstemi"* başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

.....

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

.....

Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

....."

15. *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesi şöyledir:

" (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.

....."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/02/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

17. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idari yargı yerinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adliye mahkemesince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

18. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir*

yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

19. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

20. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

21. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Sulh Ceza Hakimliğincere'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, yürütülen suç soruşturması sonrasında hakkında kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin karar verilen davacının, geçen bu süre içinde alınan idari gözetim kararı ve devamındauygulanan haksız ve hukuka aykırı idari işlem ve eylemler nedeniyle zarara uğradığı gerekçesiyle manevitazminat ödenmesi istemiyle açılmıştır.

24. Dosya içinde bulunan bilgi ve belgelerden, adına 15/04/2015 tarihinde geçici koruma kimlik belgesi düzenlenen davacı hakkında,Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü görevlilerince, DEAŞ terör örgütü, çatışma bölgeleriyle iltisaklı ve irtibatlı şahıslarla ilgili iletilen bilgiler doğrultusunda, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan 2018/218471 sayılı soruşturma dosyası kapsamında, İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliğinin D.İş. 2018/6989 sayılı arama kararına istinaden 28/12/2018 tarihinde eş zamanlı olarak yapılan operasyonlarda, davacının oturduğunu beyan ettiği evde yakalanmasının mümkün olmadığı, yakalanmasına yönelik yapılan çalışmalardaçalıştığı yerin adresi tespit edilerek29/12/2018 günü yakalandığı;

25. 6458 sayılı Kanun'un 54. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ülkemiz açısından tehdit oluşturduğunun değerlendirildiği ve bu kapsamda gerekli idari işlemlerin yapılabilmesi için doktor raporu alındıktan sonrateslim edildiği Kasımpaşa Polis Merkezi Amirliğince ifadesinin alındığı ve 04/01/2019 tarihinde, davacının gerekli idari işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla adli ve idari evrak tanzim edilerek salıverildiğine, gönderilen evrakların teslim alınarak, teslim alındı yazısının verilmesininGöç İdaresi Müdürlüğünden istendiğine ilişkin tutanak tutulduğu;

26. İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğünün 08/01/2019 tarihli ...101.18.03.4 sayılı kararı ile, davacının menşe ülkesine sınır dışı edilmesinde sakınca bulunduğunun tespit edilmesi nedeniyle, 6458 sayılı Kanun'un 54. maddesinin birinci fıkrasının kamu güvenliği açısından tehdit oluşturanlar bendi uyarınca gidebileceği güvenli üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilmesine veya gönüllü olması halinde menşe ülkesine çıkışının sağlanmasına ve aynı tarihte davacı hakkında altı ay süreyle idari gözetim altına alınmasına karar verildiği, 14/02/2019 tarihinde Gaziantep İl Göç İdaresi Müdürlüğü Geri Gönderme Merkezine gönderildiği;

27. Davacının 16/01/2019 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunduğu, Anayasa Mahkemesinin17/01/2019 tarihli kararı ile,başvurucunun maddi ve manevi (aile hayatına saygı hakkı) bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehlike bulunup bulunmadığının değerlendirilebilmesi için bilgi ve belgelere ihtiyaç duyulduğu, araştırma sürecinde sınır dışı işleminin gerçekleştirilmesi halinde ise telafisi imkansız sonuçlar ortaya çıkabileceği, bu nedenle ilgili bilgi ve belgeler toplandıktan sonra yeniden değerlendirilmek üzerebaşvurucunun ülkesine sınır dışı edilmesine dair işlemin 16/02/2019 tarihine kadar geçici olarak durdurulmasına;

28.20/04/2020 tarihli kararı ile,sınır dışı etme işleminden dolayı kötü muamele yasağının ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın ihlalin ve sonuçlarının ortadan kalkmış olması nedeniyle düşmesine, idari gözetim altında tutmadan dolayı kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddianın başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verdiği;

29. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 16/05/2019 tarihliS.No.2018/218471 K. No. 2019/48664 sayılı kararı ile, davacı hakkında silahlı terör örgütüne üye olmak suçu nedeniyle başlatılan soruşturmada, atılı suçu işlediğine dair istihbarat raporlarını destekleyecek, kamu davasına dayanak teşkil edecek yeterli delil bulunmadığı gerekçesiyle kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verildiği;

30. Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün 19/06/2019 tarihli kararı ile, yapılan incelemede idari gözetim kararının sonlandırılmasına karar verildiği;

31. İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 27/06/2019 tarihli E.2019/69, K.2019/1862 sayılı kararı ile, davacının sınır dışı edilmesine ilişkin işlemin iptaline karar verildiği anlaşılmıştır.

32. Anayasa'nın Başlangıç kısmında öngörülen Kuvvetler ayrımı ilkesi ile yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen idari işlemler kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu yargısal işlemler nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

33. Dosyanın ve ilgili mevzuatın bir bütün olarak incelenip değerlendirilmesinden, somut olayda,silahlı terör örgütü ile iltisaklı olduğu şüphesiyle mevzuat hükümlerine uygun olarak Cumhuriyet savcılığıemrinde ve denetiminde yürütülen soruşturmanın ve soruşturma sonucunda düzenlenen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın yargısal faaliyet kapsamında olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmadığı, yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği, istemin, bu işlemlerin haksız ve hukuka aykırı olduğu ve soruşturma sürerken 6458 sayılı Kanun uyarınca sınır dışı edilmesine de karar verilerek bu nedenle alınan idari gözetim kararının da aynı şekilde haksız ve hukuka aykırı olduğu iddiaları ile bu süreçteuğranılan manevi zararın tazminine yönelik olduğu, 6458 sayılı Kanunda da idari gözetim kararına karşı sulh ceza hakimine başvurulacağının düzenlendiği ve aynı işlemden kaynaklanan manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılması gerektiği değerlendirilmiş, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

34. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında yapıldığı kabul edilen başvurunun reddi ile Gaziantep 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 15/06/2021 tarihli ve D.İş No.2021/6320 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında yapıldığı kabul edilen BAŞVURUNUN REDDİ ileGaziantep 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 15/06/2021 tarihli ve D.İş No.2021/6320 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

28/02/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN